

12. Шкарлет С. М. Особливості застосування когнітивного підходу до ідентифікації сутності ринку фінансових послуг / С. М. Шкарлет, М. В. Дубина // Економічний часопис. – 2016. – № 3–4 (2). – С. 70–74.

13. Dubyna M. The scientific approach to the identification of the essence of the category «infrastructure» / M. Dubyna // Problems and prospects of economics and management : scientific journal / Chernihiv National University of Technology. – Chernihiv : Chernihiv National University of Technology, 2015. – № 1 (1). – P. 31–36.

14. Shabatura T. Asymmetry of financial resources both destructive factors economic development companies / T. Shabatura, I. Gryshova, A. Krasnorutskiy, S. Koval-Stoyanova, A. Halytskiy // Business Economics, «Palgrave Macmillan Ltd.». – 2016. – № 4 (51). – P. 610–619.

* Дубина Максим Вікторович – кандидат економічних наук, доцент Чернігівського національного технологічного університету.

* Шишкіна Олена Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент Чернігівського національного технологічного університету.

Стаття надійшла до редакції 06.08.2017 р.

УДК 336.22: 330.322 (477)

Алла Кравчук *
Олена Ніколюк *

АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У КОНТЕКСТІ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті відображено вплив інвестиційних процесів на економічний розвиток України. Розглянуто сутність та формування «загальної податкової ставки» в Україні, податкове навантаження та фіскальну політику держави. Проведено аналіз стану української економіки у світовому рейтингу. Виділено переваги залучення інвестиційних ресурсів та надання пропозицій щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний клімат, податки, податкові ставки, податкове навантаження, фіскальна політика.

Кравчук А. А., Ніколюк Е. В. Активизация инвестиционного процесса в контексте налоговой нагрузки национальной экономики Украины.

В статье отражено влияние инвестиционных процессов на экономическое развитие Украины. Рассмотрены сущность и формирование «общей налоговой ставки» в Украине, налоговая нагрузка и фискальная политика. Проведен анализ состояния украинской экономики в мировом рейтинге. Выделены преимущества привлечения инвестиционных ресурсов и представлены предложения по улучшению инвестиционного климата в Украине.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный климат, налоги, налоговые ставки, налоговая нагрузка, фискальная политика.

Kravchuk A. O., Nikoliuk O. V. Activation of the investment process in the context of the tax burden of the national economy of Ukraine.

The article reflects the influence of investment processes on the economic development of Ukraine.

The essence and formation of the «total tax rate» in Ukraine, the tax burden and fiscal policy are considered. The analysis of the state of the Ukrainian economy in the world ranking is carried out. The advantages of attracting investment resources are singled out and proposals for improving the investment climate in Ukraine are presented.

Keywords: investments, investment climate, taxes, tax rates, tax burden, fiscal policy.

Постановка проблеми. Глобалізація економічних процесів формує необхідність для зростання перерозподілу виробничих потужностей суб'єктів господарювання між різними країнами у пошуку найвигідніших умов отримання результатів. Неможливо переоцінити позитивні наслідки від нарощення інвестиційних процесів у національній економіці кожної країни. Ефективне використання інвестиційних ресурсів стимулює інноваційний розвиток держави, збагачує національну економіку та соціальну сферу життя, створюються умови для досягнення стабільного соціально-економічного зростання. Для належної організації процесів залучення інвестиційних ресурсів активізується роль державного управління у створенні належних умов їх реалізації, враховуючи особливості національної економіки. Головну роль відіграє використання податкових важелів регулювання інвестиційної діяльності, можливості застосування різних форм і методів оподаткування, що дозволить системі податкового стимулювання бути способом залучення додаткових ресурсів для інтенсифікації інноваційної та інвестиційної діяльності. При перенесенні або розширенні бізнесу міжнародні компанії приділяють значну увагу податковим нормам законодавства у різних країнах. Деякі країни часто конкурують одна з одною за податки на бізнес. Проте складність, мінливість та трудомісткість опрацювання всіх норм податкового законодавства, що є характерним для України, створює чимало перепон на шляху до розвитку бізнесових процесів у нашій державі.

Формулювання завдань дослідження. Україна, за географічним розташуванням, є ідеальним місцем для інвестування та розвитку бізнесу. Розташування в центрі Європи і на перетині основних транспортних маршрутів дає можливість здійснювати експорт товарів у всі країни Європи і досягти понад півмільярда споживачів. Значною перешкодою на шляху до зростання інвестиційних процесів в Україну виступає непередбачувана фіскальна політика держави. На макrorівні вона відіграє важливу роль у забезпеченні макроекономічної стабільності, яка є необхідною умовою досягнення й підтримки економічного зростання. На мікрорівні, завдяки продуманій податковій політиці, можна підвищити зайнятість, інвестиції та продуктивність. Докладне вивчення стану та перспектив податкового навантаження як механізму стимулювання інвестиційних процесів, становить завдання даного дослідження.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженню питань взаємозв'язків державної фінансової політики та інвестиційних процесів приділено багато уваги серед науковців. Серед відомих дослідників можна виокремити таких, як В. Александров, В. Балабанов, Д. Ванькович, В. Геєць, М. Герасимчук, І. Гришова, О. Галицький, Т. Гнат'єва, О. Дьяченко, В. Дем'янишин, О. Івашко, Т. Затонацька, Дж. Кейнс, Дж. Кокс, О. Кириченко, М. Крупка, І. Михасюк, О. Митяй, О. Озерчук, О. Наумов, В. Приймак, Б. Пшик, З. Романчук, А. Соколовська, О. Стефанишин, С. Стоянова-Коваль, Т. Шестаковська, Т. Шабатура, В. Федосов, І. Форестер, М. Фрідман, А. Яценко та інші. Однак значні напрацювання, через постійні зміни у системі податкової політики країни, залишають нез'ясованість низки проблем у сфері фінансового регулювання інвестиційної діяльності, які потребують досконалого обґрунтування та вирішення. Із метою підвищення стимулюючого потенціалу інвестиційної діяльності слід переглянути такі податкові елементи, як рівень оподаткування, податкові ставки, простота і спрощення податкового законодавства.

Виклад основного матеріалу. Фіскальна політика держави є одним із вирішальних напрямів регулювання інвестиційної діяльності. Податкове регулювання у складі фіскальної політики формує цілеспрямовану діяльність держави з питань регулювання фінансових пропорцій функціонального розподілу й перерозподілу частини валового внутрішнього продукту з метою забезпечення відповідного рівня розвитку та динаміки формування ділової активності економічних агентів. Тому система податкового регулювання відіграє визначальну роль у процесі державного регулювання зовнішніми інвестиціями та економікою країни загалом.

Згідно з чинним законодавством підприємством з іноземними інвестиціями вважається таке підприємство, у статутному капіталі якого не менш як десять відсотків

становить іноземна інвестиція. Слід зазначити, що станом на сьогодні режим оподаткування підприємств з іноземними інвестиціями є ідентичним тому, що передбачений для звичайних українських платників податків. Податковим кодексом України не передбачено яких-небудь пільг при створенні підприємств з іноземними інвестиціями, які б могли суттєво вплинути на приплив іноземних інвестицій на територію країни.

На Всесвітньому економічному форумі використовується термін «загальна податкова ставка» як один із показників, що визначають конкурентоспроможність країни з більш низькими податковими ставками. Країною з найнижчою загальною податковою ставкою у світі визнано Республіку Македонію.

Сформуємо список країн-лідерів із низькою загальною податковою ставкою:

- 1) Колишня Югославська Республіка Македонія: **7.4 %**;
- 2) Катар: **11.3 %**;
- 3) Кувейт: **12.8 %**;
- 4) Бахрейн: **13.5 %**;
- 5) Лесото: **13.6 %**;
- 6) Саудівська Аравія: **14.5 %**;
- 7) Замбія та Об'єднані Арабські Емірати: **14.8 %**;
- 8) Грузія: **16.4 %**;
- 9) Сингапур: **18.4 %**
- 10) Хорватія: **18.8 %** [1].

Загальна ставка податку фактично визначається Світовим банком. Працює це таким чином:

– загальна сума податків – сума 5 різних видів податків і внесків, що підлягають сплаті з урахуванням відрахувань і пільг: на прибуток або прибутковий податок, соціальні внески і податки на фонд заробітної плати, що сплачуються роботодавцем, податки на майно, податки з обороту та інші дрібні податки. Тому загальна податкова ставка включає будь-які податки на працю, які сплачує роботодавець.

На підставі чинних норм системи оподаткування проведемо аналіз із визначення «загальної ставки податку» України у 2017 році.

Якщо говорити про оподаткування в Україні, то можна розглянути сплату кожного виду податку окремо: податок на прибуток, податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб, податок на нерухомість, єдиний соціальний внесок.

Податком на прибуток у Україні оподатковуються комерційні компанії, а також некомерційні особи (у тому числі нерезиденти), за винятком партнерств, метою яких є отримання прибутку. Нерезиденти сплачують податок відносно прибутку, отриманого з джерел у Україні.

Базову ставку податку на прибуток встановлено на рівні **18 %** об'єкта оподаткування. Разом із тим встановлено низку спеціальних ставок для окремих категорій платників і видів доходів, таких, як: страховики, букмекери, оператори азартних ігор і лотерей, виплата доходів нерезидентам. Для них передбачено різні ставки: **0 %, 3 %, 4 %, 6 %, 12 %, 15 %, 18 %, 20%** і, навіть, **30 %**.

Згідно з Податковим кодексом України (далі – ПКУ) об'єкт оподаткування податком на прибуток визначається шляхом коригування фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності відповідно до П(С)БО або МСФЗ, на різниці, що виникають згідно з положеннями ПКУ [2].

Загальна формула по визначенню об'єкта оподаткування з 2016 року виглядає так:

$$\text{Об'єкт оподаткування} = \frac{\text{фінансовий результат до оподаткування}}{\text{до оподаткування}} + / - \text{Податкові різниці} \quad (1)$$

Відобразимо зміну податкових ставок з податку на прибуток за період української незалежності в Табл. 1.

Зміни ставок податку на прибуток

Період	1991	1992	I кв. 1993	II кв. 1993 – 1994	1995 – 2004	2005 – I кв. 2011.	II кв. 2011 – IV кв. 2011	2012	2013	2014 – 2017
Ставка податку, %	35	18	30	22	30	25	23	21	19	18

Зазначимо, що база оподаткування з 1991 року пройшла мінливий час реформування, проте основним принципом її розрахунку є різниця між доходами від різних видів діяльності підприємств та їх витратами.

Відносно дивідендів, процентних виплат і роялті на адресу компаній-резидентів застосовується податок, що стягується у джерела виплати.

Із 01.01.2017 року за ставкою 5% оподатковуються доходи фізичних осіб у вигляді дивідендів по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами-платниками податку на прибуток (крім доходів у вигляді дивідендів по акціях, інвестиційних сертифікатах, які виплачують інститути спільного інвестування (далі – ІСІ)). За ставкою у розмірі 9 % оподатковуються доходи у вигляді дивідендів по акціях і корпоративних правах, нарахованих нерезидентами, ІСІ та суб'єктами господарювання, які не є платниками податку на прибуток.

Зауважимо, що всі інші пасивні доходи, які перераховані, підлягатимуть оподаткуванню за ставкою 18 %.

Із 01.01.2017 р. пасивні доходи – це доходи, отримані у вигляді:

- процентів на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок, на вклад (депозит) у кредитних спілках, інших процентів (у тому числі дисконтних доходів);
- процентного або дисконтного доходу за іменним ощадним (депозитним) сертифікатом;
- плати (відсотків), що розподіляється відповідно до пайових членських внесків членів кредитної спілки;
- доходу, який виплачується компанії, що управляє активами інституту спільного інвестування, на розміщені активи відповідно до закону, включаючи дохід, що виплачується (нараховується) емітентом у результаті викупу (погашення) цінних паперів інституту спільного інвестування, який визначається як різниця між сумою, отриманою від викупу, та сумою коштів або вартістю майна, сплаченою платником податку продавцю (у тому числі емітенту) у зв'язку з придбанням таких цінних паперів, як компенсація їх вартості;
- доходу за іпотечними цінними паперами (іпотечними облігаціями та сертифікатами) відповідно до закону;
- відсотків (дисконту), отриманих власником облігації від їх емітента відповідно до закону;
- доходу за сертифікатом фонду операцій із нерухомістю та доходу, отриманого платником податку за результатами викупу (погашення) управителем сертифікатів фонду операцій із нерухомістю в порядку, визначеному проспектом емісії сертифікатів;
- інвестиційного прибутку, включаючи прибуток від операцій із державними цінними паперами та з борговими зобов'язаннями Національного банку України з урахуванням курсової різниці;

- роялті;
- дивідендів;
- страхових виплат і відшкодувань.

Розміри ставок податку на додану вартість (далі – ПДВ) встановлюються від бази оподаткування у таких розмірах:

- а) **20** відсотків;
- б) **0** відсотків;
- в) **7** відсотків за операціями з:

– постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

– постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

За ставкою **20** відсотків оподатковуються операції, крім операцій, що не є об'єктом оподаткування, звільнених від оподаткування, та операцій, до яких застосовується нульова ставка та **7** відсотків.

Нульова ставка оподаткування ПДВ застосовується, зокрема, щодо:

- експортованих товарів;
- поставок для заправки або постачання морських (океанських) суден, що використовуються для діяльності, що здійснюється за межами територіальних вод України;
- поставок для заправки або постачання повітряних суден, що виконують міжнародні рейси для навігаційної діяльності чи перевезення пасажирів або вантажів за плату;
- поставок для заправки або постачання космічних кораблів;
- поставок товарів і послуг магазинами безмитної торгівлі;
- послуг із перевезення пасажирів чи вантажів з митної території України за кордон.

Основна ставка податку на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО) встановлена на рівні **18** відсотків. Ця ставка застосовується до доходів у вигляді заробітної плати й інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами.

У разі отримання платником податків доходів, відмінних від заробітної плати та інших перелічених вище доходів, застосовуються інші розміри ставок податку. Ставка ПДФО може становити **0** або **5** відсотків бази оподаткування.

Наприклад, ставка **0** відсотків застосовується при оподаткуванні спадщини, що успадковується членами сім'ї спадкодавця першого ступеня споріднення.

За ставкою **5** відсотків оподатковуються доходи, отримані від продажу (обміну) об'єкта рухомого майна (відмінного від легкового автомобіля, мотоцикла, моторолера) протягом звітного податкового року.

Крім того, зниження ставки єдиного соціального внеску може стати імпульсом для детінізації економіки та зростання доходів бюджету. Останні роки ставки єдиного соціального внеску коливалися в межах **36,7 – 49,7 %** на противагу середньому значенню даної ставки **22,37 %** в ЄС. На **2016** рік ставка соціального внеску в Україні складала **22 %**.

За загальним правилом ставки податку на нерухоме майно встановлюються за рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад залежно від місця розташування (зональності) та типів таких об'єктів нерухомості у розмірі, що не перевищує **1,5 %** розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на **1** січня звітного (податкового) року, за **1** квадратний метр бази оподаткування.

У **2015** році Україна зайняла **107** місце в рейтингу податкового навантаження на бізнес серед **189** економік. Про це свідчить спільний рейтинг Світового банку та аудиторської компанії PwC, який здійснюється щорічно в рамках рейтингу *DoingBusiness* [3]. Дослідження

податкових систем проводять у всьому світі. У рейтингу враховується кількість податкових платежів, час, необхідний на їх сплату, а також загальне податкове навантаження на середнє підприємство, що не користується податковими пільгами.

Таким чином, Україна за рік піднялася лише на одну сходинку (у 2014 р. наша країна була на **108** місці). Згідно з рейтингом Україна опинилася між Ганою і Республікою Фіджі. При цьому рівень податкового навантаження на прибуток модельної компанії становив **52,2** %. У середньому у світі рівень податкового навантаження становить **40,8** %.

Враховуючи дані щодо зростання рейтингу України на світовій арені економік, проаналізуємо зміни у податковому навантаженні з Прийняття податкового кодексу (Табл. 2).

Таблиця 2

**Результати розрахунку рівня податкового навантаження в Україні
упродовж 2011 – 2016 рр.**

Показники	Роки						Відносне відхилення 2016 р. до 2014 р., %, рази
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
1	2	3	4	5	6	7	8
Податкові надходження до Зведеного бюджету України, млн. грн	323992	347986	341165	355429	507635	650781	у 2 рази
Збір ПДВ	172873	184786	181717	189241	246858	329911	191
Податок на доходи фізичних осіб	60225	68092	72151	75203	99983	138782	у 2,3 рази
Акцизний податок	33919	38429	36668	45100	70795	101751	у 3 рази
Податок на прибуток підприємств	55097	55793	54994	40201	39053	60223	109
Місцеві податки і збори	2550	5457	7314	8056	27041	42261	у 16,6 разів
Плата за користування надрами	2684	3272	14225	19620	38008	40781	у 15,2 рази
Ввізне мито	10463	12986	13265	12389	39881	20001	191
Відшкодування ПДВ	42779	45959	53448	50216	68405	94405	у 2,2 рази
Інші податкові надходження	28960	25130	14279	15835	14421	11476	40
ВВП, млн. грн	1316600	1408889	1454931	1566728	1979458	2383182	181
Рівень податкового навантаження, %	25	25	23	23	26	27	x

Як видно з наведених даних, у 2016 році порівняно з 2011 р. сплата податків зростає. Разом із тим відзначимо зростання і ВВП на **81** %. Рівень податкового навантаження збільшився на **2** % у звітному 2016 році.

У 2017 році Україна займає **84** місце серед **189** економік світу і загальна ставка податку визначена у обсязі **51,9 %**. На **83** місці розташувалася Болгарія із загальною податковою ставкою **27,0 %**. Перші три місця посіли ОАЕ (**15,9 %**), Катар (**11,3 %**), Гонконг (Китай) (**22,9 %**).

Більшість країн із низькою загальною податковою ставкою можна зарахувати до держав, що процвітають. Проте низька загальна податкова ставка не є однаково позитивним критерієм для всіх країн. Так, МВФ відзначив, що державний борг Македонії з **2008** року по **2015** рік подвоївся, частково й за результатами обрання низької загальної податкової ставки. Лесото, хоч і посідає 5-те місце в списку країн із найнижчою загальною податковою ставкою, насправді – одна з найбільш бідних країн у світі.

Зміни до Податкового кодексу в Україні тримають. На **2018** рік з існуючих у країні податків пропонують залишити **9**:

- **5** загальнодержавних (ПДВ, ПДФО, податок на виведений капітал, акцизний податок, мито та платежі за використання природних ресурсів).

- **4** місцевих (податок на нерухомість, податок на землю, сільськогосподарський податок та податок із фізичних осіб-підприємців зі статусом малого та мікро бізнесу).

Проте введення істотних змін в оподаткуванні доходів нерезидентів, запровадження пільгових систем ведення бізнесу на законодавчому рівні поки що не передбачаються.

Інвестиційну активність у нашій країні можемо проаналізувати за допомогою даних *Рис. 1.*



Упродовж останніх **10** років обсяги іноземних інвестицій не мали чіткої тенденції в обсязі залучення [4]. Проте факт зменшення їх кількості у переламні **2014 – 2016** рр. прослідковується виразно. Фіскальна політика нашої держави не є вирішальним фактором при залученні іноземних інвестицій (слід враховувати рівень тіньової економіки, корупції, нестабільність та суперечливість законодавства, адміністративний тиск на бізнес, відсутність гарантій повернення інвестованих ресурсів, політичне становище держави, військовий конфлікт та ін.), але все ж має значний вплив. Наведені обсяги інвестиційних ресурсів є незначними в межах економіки України, тому істотних зрушень не відбулося (для прикладу, іноземні інвестиції у **2016** році в Китай склали **128,5** млрд дол. США, у Гонконг – **103,3** млрд дол. США, у Сінгапур – **67,6** млрд дол. США).

Україна має безліч переваг у створенні привабливого інвестиційного клімату: економіко-географічне розташування, наявність широких ресурсів, висококваліфікована робоча сила, інтелектуальний потенціал, розгалуженість виробничих напрямів, багатовікову історію, культуру та ін.

Беззаперечним напрямом для залучення інвестицій та активізації господарської діяльності є зниження рівня податкового навантаження, створення пільгового середовища для іноземних інвесторів, які на умовах співробітництва працюватимуть із вітчизняними

підприємствами, зниження адміністративного тиску фінансовими органами, обмеження числа перевірок та дій із перешкоджання перебігу господарської діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, із наведеного можна зробити висновок, що на сьогодні в Україні низький рівень залучення прямих іноземних інвестицій. На це безпосередньо впливає високий рівень податкового навантаження на бізнес та відсутність пільгового режиму для іноземного фінансування. У 2017 році Україна займає 84 місце серед 189 економік світу, а загальна ставка податку визначена в обсязі 51,9%. Скорочення чисельності податків та розміру податкових ставок, нарахування податкових зобов'язань та податкового кредиту по ПДВ виключно за «касовим» методом, звільнення від сплати мита при ввезенні обладнання для промисловості всіх суб'єктів господарювання, зменшення адміністративного тиску контролюючих органів створить передумови для покращення інвестиційного клімату в країні, що, як наслідок, збагатить дохідну частину бюджету, сприятиме соціально-економічному зростанню. Напрями подальших досліджень передбачають вивчення впливу фіскальної політики на стан економіки країни, її розвиток, пошук ефективних інструментів стимулювання інвестиційної діяльності та залучення іноземних капіталів.

Список використаних джерел:

1. Добре там, де нас немає: країни з найнижчими податками. Інформаційний ресурс «Ліга Закон» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Payingtaxes 2017. WorldBankgroup [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pwc.com/payingtaxes
4. Фінансовий портал Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/fdi/>

* *Кравчук Алла Олексіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування Одеського державного аграрного університету.*

* *Ніколюк Олена Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування Одеського державного аграрного університету.*

Стаття надійшла до редакції 05.08.2017 р.

УДК 339.179

Олександр Наумов *
Лариса Наумова *

СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА: ІНСТРУМЕНТИ ТА МЕТОДИ КОНСОЛІДАЦІЇ РЕСУРСІВ РОЗВИТКУ

У статті сформульовано науково-практичні рекомендації з визначення стратегічних векторів та удосконалення механізмів державного регулювання розвитку агропромислового виробництва. Обґрунтовано алгоритм формування та реалізації державних програм розвитку галузі.

Ключові слова: державне регулювання, агропромислове виробництво, аграрний ринок, стратегічне управління, державні програми.

Наумов А. Б., Наумова Л. Н. Стратегические векторы государственного регулирования агропромышленного производства: инструменты и методы консолидации ресурсов развития.

В статье сформулированы научно-практические рекомендации по определению стратегических векторов и совершенствованию механизмов государственного регулирования